

Nr 1633**av fröken Ljungberg och herr Turesson****i anledning av Kungl. Maj:ts proposition nr 177 med förslag till lag om byggnadstillstånd m. m.**

I Kungl. Maj:ts proposition 1971: 177 föreslås en ny lag om byggnadstillstånd avsedd att ersätta lagen om igångsättningstillstånd (1963: 268).

Den föreslagna lagstiftningen ingår i den mängd av restriktioner och regleringar som är den svenska bostadspolitikens särmerke, och det föreslås att lagen som är att anse som en fullmaktslag icke skall tidsbegränsas.

Departementschefen framhåller att han i allt väsentligt byggt sina förslag till lagstiftning på redovisningen i betänkandet »Medel för styrning av byggnadsverksamheten» (SOU 1970: 33) avlämnat av den s. k. byggplaneringsutredningen. Denna utredning — som saknade parlamentarisk förankring — föreslog fortsatt och utbyggd samhällsstyrning av byggnadsverksamheten och menade att denna styrning närmast skulle inriktas på fyra olika områden: säsongstyrning, konjunkturstyrning, regional styrning, sektorsstyrning.

Det kan inledningsvis vara anledning understryka att byggreglering är en kristidsföreteelse, som rimligen inte hör hemma i normala samhällsekonomiska och arbetsmarknadspolitiska situationer.

Det kan vidare vara skäl påpeka att lagstiftningens åtgärder kommit till för att tillgodose statsmakternas direkta insyn i och reglering av byggnadsverksamheten. Syftet här har varit att vid sidan av den styrning via långivning, strukturering och lokalisering av bostadsbyggandet som sker genom riksdagsbeslut kunna dels utjämna lokala, strukturella och tidsmässiga olikheter, dels samtidigt kunna styra tillståndsgivning och igångsättning till objekt som från statsmakternas sida bedöms som angelägna.

Byggnadsregleringen är därmed ett av många direkta styrinstrument, men det kan bestämt ifrågasättas om detta instrument, som bara påverkar en sektor av byggnadsverksamheten, skall permanentas till tid och innehåll. Det statsbelånade bostadsbyggandet påverkas icke av regleringen, icke beller statens eget byggande, utan det efterfrågade konjunkturregulator som fullmaktslagen skulle kunna utgöra drabbar i stort följdinvesteringarna till bostadsbyggandet.

Den gamla lagstiftningen om igångsättningstillstånd med igångsättningsansvaret lagt på länsarbetsnämnderna har ju av och till de senaste

åren kompletterats med direkt straffskatt (investeringsavgift) på s. k. oprioriterat byggande.

Som Kommunförbundet framhållit i sitt remissvar över utredningens betänkande kan en fullständig reglering av den kommunala investeringsverksamheten icke accepteras. Den skapar ryckighet i planeringen och får icke acceptabla kommunalekonomiska effekter — samtidigt som ingreppen i den kommunala investeringspolitiken kan få, och får, miljöpolitiska konsekvenser.

Det kan finnas anledning påminna om den skarpa kritik som riktats mot planeringen av nya bostadsområden i så måtto att det brustit i fråga om tidsmässig samordning av affärscentrum, kommunikationer, kulturell och social service etc. En väsentlig orsak till att kritikerna haft rätt är att finna i det faktum att statsmakterna genom investeringsavgiften på s. k. oprioriterat byggande förhindrat verkställigheten av samordnat planerande.

Även objekt som det utbyggda regleringsförslaget omfattar kan direkt hänföras till nödvändiga följdinvesteringar. Vatten och avlopp, parkeringsplatser och fritidsplatser är liksom gator, vägar och allmänna kommunikationer att föra till denna kategori.

En fortsatt och utbyggd byggnadsreglering som på detta sätt skiljer olika byggobjekts tillståndsgivning är på sikt icke acceptabel.

Vi frapperas av att departementschefen i propositionen, när han så utförligt diskuterar de effekter som regleringen kan få, icke uppmärksammar de samhällsekonomiska konsekvenserna av byggregleringen. Det s. k. samhällsintresset och läget på arbetsmarknaden uppmärksammas och bedöms som viktiga utgångspunkter för regleringen. Låt vara att dessa ting skall vägas in i totalbilden, men de olika objektens kostnader och de kostnader som kan uppkomma om objekt hindras, ändras eller senarelägges har icke närmare diskuterats, icke heller det nu så aktuella faktum att dispensgivning — i korta tidsperioder — direkt motverkar en vettig och rationell ekonomisk planering.

En byggnadsreglering — i den form departementschefen föreslår — borde icke heller direkt motverka annan lagstiftning. En rad åtgärder som är föranledda av legala förrättningar avses nu bli inkluderade i byggnadsregleringen. Det kan t. ex. inte vara rimligt att vattenbyggnads- och torrlägningsföretag skall omfattas av byggnadsregleringen. Detta tillägg till byggnadsregleringen stämmer även dåligt med det förslag som denna höst framlagts i riksdagen angående lagstiftning i vattenrättsfrågor (proposition 1971: 151).

Många av de överväganden på länsnivå som måste göras för att bäst utnyttja tekniska, personella och byggnadsekonomiska resurser skulle kunna ske i mindre reglerad form närmast genom vidgad befogenhet för de s. k. byggarbetsnämnderna. I diskussioner mellan arbetsmarknadsstyrelsens regionala organ, kommunala representanter och bygg-

arbetsparterna skulle en väsentlig del av dessa överväganden kunna göras och därmed på ett av statsmakterna mindre styrt sätt leda till rationellt utnyttjande av tekniska och personella resurser.

Ovanstående synpunkter skulle väl kunna motivera ett rent avslagsyrkande. Regeringens dokumenterade bristande förmåga att rätta till de allvarliga arbetsmarknadspolitiska verkningarna av den sviktande konjunkturen gör dock att vid nödgas avstå från ett rent avslagsyrkande.

Med hänvisning till vad ovan anförts hemställas

att riksdagen vid behandlingen av proposition 1971: 177 måtte antaga det vid propositionen fogade förslaget till lag om byggnadstillstånd m. m. med den ändringen att 2 § och ikraftträdandebestämmelserna erhåller följande lydelse:

§ 2

Med byggnadsarbete förstås i denna lag

1. uppförande av eller schaktning för byggnader av alla slag,
2. anläggande av väg, järnväg, spårväg eller annan större fast transportanordning eller av bro, hamn, farled, flottled, flygplats, berggrum, park, djurpark, parkeringsplats, idrotts-, motions-, frilufts- eller nöjesplats,
3. om- eller tillbyggnad, reparation eller underhållsarbete på byggnad eller anläggning som avses under 1—2,
4. Rivning av byggnad.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1972, då lagen (1963: 268) om igångsättningstillstånd för byggnadsarbete skall upphöra att gälla, och gäller till och med den 31 december 1973.

Äldre bestämmelser — — — 1 januari 1972.

Stockholm den 30 november 1971

BLENDA LJUNGBERG (m)

BO TURESSON (m)